

ที่ กษ ๐๙๑๙.๗/ ๒๐๕

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เรื่อง ส่งข้อมูลเตือนภัยการเกษตร ระหว่างวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ - ๓ มีนาคม ๒๕๖๙

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ข้อมูลเตือนภัยการเกษตรฯ

จำนวน ๑ ชุด

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร ขอส่งข้อมูลเตือนภัยการเกษตร ระหว่างวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ - ๓ มีนาคม ๒๕๖๙ เพื่อใช้ประโยชน์ในหน่วยงานและประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึงตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวบุญญาภา ศรีหาคทา)

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร

โทรศัพท์ ๐ ๔๒๖๑ ๑๔๓๙

E-mail:mukdafces@yahoo.com

เรื่อง ส่งข้อมูลเตือนภัยการเกษตร ระหว่างวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ - ๓ มีนาคม ๒๕๖๙

เรียน

๑. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
๒. เกษตรจังหวัดมุกดาหาร
๓. ปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร
๔. ประมงจังหวัดมุกดาหาร
๕. สหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
๖. ปฎิรูปที่ดินจังหวัดมุกดาหาร
๗. หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
๘. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดมุกดาหาร
๙. ผู้อำนวยการโครงการชลประทานจังหวัดมุกดาหาร
๑๐. ผู้อำนวยการศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯมุกดาหาร
๑๑. ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดมุกดาหาร

เตือนภัยการเกษตร
 ช่วงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ - 3 มีนาคม 2569

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบท	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
อากาศเย็นกับมีหมอกบางในตอนเช้า อากาศร้อนในตอนกลางวัน มีฝนตกบางพื้นที่	1. พืชตระกูลส้ม (เช่น มะนาว มะกรูด ส้มโอ และ ส้มเขียวหวาน)	ทุกระยะการเจริญเติบโต	โรคแคงเกอร์ (เชื้อแบคทีเรีย <i>Xanthomonas citri</i> subsp. <i>citri</i>)	อาการในระยะแรกเป็นแผลจุดน้ำ ต่อมาจะขยายใหญ่เป็นแผลจุดนูนสีเหลืองอ่อน ลักษณะฟูคล้ายฟองน้ำ จากนั้นเนื้อเยื่อแผลจะแข็ง มีสีน้ำตาลเข้ม ตรงกลางแผลยุบตัวขอบแผลยกตัวขึ้น บริเวณรอบ ๆ แผลปรากฏวงสีเหลืองล้อมรอบ พบอาการของโรคได้ทั้งด้านหน้าและด้านหลังใบ โดยเห็นชัดที่ด้านหลังใบ นอกจากนี้ยังพบอาการของโรคได้บนก้านใบ ทำให้ใบเหลืองร่วงก่อนกำหนด อาการจนถึงลักษณะคล้ายอาการบนใบ แต่ไม่มีวงสีเหลืองล้อมรอบแผล ต่อมาแผลจะแตกแห้ง เป็นสีน้ำตาล ขยายรอบกิ่ง หรือตามความยาวกิ่ง รูปร่างแผลไม่แน่นอน	1. ควรเลือกกิ่งพันธุ์จากแหล่งปลูกที่ไม่มีการระบาดของโรค หรือไม่นำกิ่งพันธุ์จากต้นที่เป็นโรคไปปลูก และใช้กิ่งพันธุ์ที่ไม่มีร่องรอยการติดเชื้อ 2. ตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบอาการโรค ตัดแต่งส่วนที่เป็นโรค และเก็บเศษพืชที่ร่วงหล่นไปทำลายนอกแปลง แล้วพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช กลุ่มสารประกอบทองแดง เช่น คอปเปอร์ออกซิคลอไรด์ 85% WP อัตรา 30 - 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คิวปริสออกไซด์ 86.2% WG อัตรา 10 - 15 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ 77% WP อัตรา 15 - 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 7 - 10 วัน จำนวน 2 - 3 ครั้ง
				3. นำน้ำเครื่องมือตัดแต่งที่ใช้กับต้นเป็นโรคไปใช้ต่อกับต้นปกติ และควรทำความสะอาดเครื่องมือก่อนนำไปใช้ใหม่ทุกครั้ง 4. กำจัดหมอนมซอนไป โดยเฉพาะช่วงที่พืชแตกใบอ่อน เนื่องจากรอยทำลายของหมอนมซอนเป็นช่องทางให้เชื้อสาเหตุโรคเข้า	

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					ทำลายพืช และช่วยส่งเสริมให้อากาศโรคลูกกลมอย่างรวดเร็ว โดยพ่นด้วยสารฆ่าแมลง เช่น อิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 2 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ลูเฟนนูรอน 5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไพโรฟิโนฟอส 50% EC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไบเฟนทรีน 2.5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะบาเมคติน 1.8% EC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ปีโตรเลียม ออยล์ 83.9% EC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ โคลโทอะนินดิน 16% SG อัตรา 5 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไทอะมีทอกแซม 25% WG อัตรา 5 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบหนอนชอนใบลงทำลายเกิน 50 เปอร์เซ็นต์ ของยอดที่สำรวจ โดยสำรวจแปลงละ 10 ต้น ต้นละ 5 ยอด
2. มะม่วง		แทงช่อดอก - พัฒนามวล	เปลี้ยไฟฟริก	ตัวอ่อนและตัวเต็มวัย ใช้ปากเขี่ยเนื้อเยื่อและดูดน้ำเลี้ยงจากเซลล์พืชบริเวณใบอ่อน ยอดอ่อน ตุ่มตาใบ ตุ่มตาดอก ช่อดอกมะม่วง โดยเฉพาะฐานรองดอก และช่อดอกอ่อน ทำให้เซลล์บริเวณนั้นถูกทำลาย กรณีที่ระบาดไม่รุนแรงจะปรากฏแผลชัดเจนเป็นวงใกล้ขั้วผล มีสีเทาเงินเกือบดำ หรือผลบิดเบี้ยว ถ้าทำลาย	1. ถ้าพบมีมากให้ตัดส่วนที่แมลงระบาดนำไปทำลายนอกแปลงปลูก เพราะเปลี้ยไฟฟริกมักอยู่กันเป็นกลุ่มบริเวณส่วนยอดอ่อนของพืช 2. การพ่นสารฆ่าแมลง ควรพ่นระยะติดดอกอย่างน้อย 2 ครั้ง คือ ระยะเริ่มแทงช่อดอก และระยะเริ่มติดผลขนาดมะเขือพวง (ประมาณ 0.5 - 1.0 เซนติเมตร) ถ้าหากปีใด

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				รูปทรงผิวของผลจะมีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมทั้งหมดยุติให้ผลผลิตมีราคาต่ำลง การทำลายในระยะติดดอกจะทำให้ช่อดอกหงิกงอ ดอกร่วงไม่ติดผล หรือทำให้ติดผลน้อย ส่วนอาการที่ปรากฏบนยอดอ่อนจะทำให้ใบที่แตกใหม่ แคระแกร็น ขอบใบและปลายใบใหม่ ใบอาจร่วงตั้งแต่ยังเล็ก ๆ สำหรับใบที่ขนาดโตแล้ว เหลือไฟฟริก มีกลิ่นทำลายตามขอบใบทำให้ใบม้วนงอ และปลายใบไหม้ ถ้าเป็นการทำลายที่ยอดจะรุนแรง ทำให้ยอดแห้งไม่แทงช่อใบ หรือช่อดอก การทำลายที่ตา ช่อดอกบิดเบี้ยว หงิกงอ หรือติดผลน้อย ผลเล็ก ๆ ที่ถูกเพลิงไฟฟริก ทำลายอาจร่วงหล่นได้	พบเพลิงไฟฟริกกระปรุกปรนแรงก็จำเป็นต้องพ่นซ้ำในระยะก่อนดอกบาน 3. สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพ เช่น สไปนีโทแรม 12% SC อัครา 20 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คลอร์ฟินาเพอร์ 10% SC อัครา 30 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะบาเมคติน 1.8% EC อัครา 50 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นสารแบบหมุนเวียนตามกลุ่มกลไกการออกฤทธิ์ โดยใช้รอบการหมุนเวียนทุก 14 วัน เมื่อพบการระบาด เพื่อชะลอความต้านทานต่อสารฆ่าแมลง
3. พืชตระกูลแตง (เช่น แตงกวา แตงร้าน แตงโม แตงไทย เมล่อน แคนตาลูป ชูกีนี้ พักทอง พักเขี้ยว พักแก้ว มะระจีน และบวบ)		ทุกระยะ การเจริญเติบโต	1. เพลิงไฟฝ่าย	ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยทำลายส่วนต่าง ๆ ของพืช โดยใช้ปากที่เป็นแทง (stylet) เขี่ยเนื้อเยื่อพืชให้ช้ำ แล้วดูดน้ำเลี้ยงจากเซลล์พืช ทำให้บริเวณใบที่ถูกทำลายมีรอยแผลสีน้ำตาล ใบแห้ง การทำลายของเพลิงไฟฝ่ายต่อส่วนเจริญของพืช ทำให้ยอด ดอก ต่าอ่อน ไม่เจริญเติบโต หากเป็นระยะพืชขาดน้ำแล้วไม่ทำการแก้ไข ป้องกันกำจัด จะทำให้พืชตายได้	พ่นสารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัด เช่น สไปนีโทแรม 12% SC อัครา 15 - 20 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไฮแอนทรานิลิโพรล 10% OD อัครา 30 - 40 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัครา 40 - 50 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อีมาเมคตินเบนโซเอต 1.92% EC อัครา 30 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ สไปโรเมซิเฟน 24% SC อัครา 20 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพริด 70% WG อัครา 10 - 15 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คลอร์ฟินาเพอร์ 10% SC

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
			2. โรคใบต่าง (เชื้อไวรัส ได้แก่ Cucumber mosaic virus ไวรัสสฤก Potyvirus, Begomovirus และ Tospovirus)	อาการที่พบบ่อยทั้งอาการใบต่างเหลือง หรือใบต่างสลับกับจุดสีเหลืองเข้มเป็นวง ใบยอดบิดเบี้ยว ผิดรูป ผิวใบขรุขระ และใบลดรูป ผลมีขนาดเล็กลงและผิดปกติรูปร่าง	อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อหน้า 30 ลิตร **** พ่นสารเมื่อพบเพลี้ยไฟมากกว่า 5 ตัวต่อยอดพ่นซ้ำตามความจำเป็น ควรพ่นสารแบบสลับกลุ่มสารตามกลไกการออกฤทธิ์ ทุกรอบ 14 วัน โดยพ่นสารแต่ละกลุ่มไม่เกิน 3 ครั้งต่อรอบ 1. กำจัดวัชพืชในแปลง และรอบแปลงปลูกสม่ำเสมอ เพื่อลดแหล่งสะสมเชื้อไวรัส และแมลงพาหะ 2. ตรวจแปลงปลูกสม่ำเสมอ หากพบต้นที่แสดงอาการของโรคให้ถอนและนำไปทำลายหรือฝังดินนอกแปลงทันที 3. อุปกรณ์การเกษตร เมื่อใช้กับต้นที่เป็นโรคควรทำความสะอาดก่อนนำไปใช้ใหม่ 4. เชื้อไวรัสสาเหตุโรคพืช ยังไม่มีสารป้องกันกำจัดโดยตรง แต่ป้องกันการระบาดของโรคได้โดยกำจัด เพลี้ยอ่อน แมลงหริวขาวยาสูบ และ เพลี้ยไฟ ซึ่งเป็นแมลงพาหะนำโรค โดยพ่นสารฆ่าแมลง เช่น สไปนีโทแรม 12% SC อัตรา 15 - 20 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือไซแอนทรานิลิโพรล 10% OD อัตรา 30 - 40 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 40 - 50 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือ อีมาเมกตินเบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 30

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือ สไปรมิซเฟน 24% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพรีด 70% WG อัตรา 10 - 15 กรัมต่อหน้า 20 ลิตร หรือ คลอร์ฟิเนเพอร์ 10% SC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร 5. ไม่ปลูกพืชที่เป็นพืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรค ได้แก่ พืชตระกูลแตง พืชตระกูลถั่ว มะเขือเทศ มะเขือยาว ขึ้นฉ่าย ยาสูบ งา กะเพราขาว ตำลึง หงอนไก่ บานไม่รู้โรย ทานตะวัน ลำไย และซีกาขาว เป็นต้น ใกล้เคียงปลูกที่เป็นโรค 6. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรครุนแรง ควรปลูกพืชหมุนเวียนชนิดอื่น ที่ไม่ใช่พืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรค เพื่อตัดวงจรของโรค
4. พริก		ทุกระยะการเจริญเติบโต	1. แมลงหวีขาว ยาสูบ	ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณใบ และเป็นพาหะนำโรคที่เกิดจากไวรัส ทำให้ใบพริกหงิก ชีตต่าง หรือใบหงิกเหลือง ยอดไม่เจริญ และต้นพริกไม่สมบูรณ์ ผลพริกที่ได้ไม่มีคุณภาพ	ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพ เช่น สไปรมิซเฟน 24% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือ ไพเมไทรซีน 50% WG อัตรา 10 กรัมต่อหน้า 20 ลิตร หรือ บูไพโรเฟซิน 40% SC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือ อะซีพริฟิพรีด 20% SP อัตรา 20 กรัมต่อหน้า 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพรีด 10% SL อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร พบให้ทั่ว โดยเฉพาะใบล่าง เมื่อพบการระบาด

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
			2. โรคใบหงิกเหลือง พริก (เชื้อไวรัส <i>Pepper yellow leaf curl virus</i>: PeYLCV)	พบอาการใบหงิกเหลืองหรือขาวซีด ใบโค้งงอ หงิกย่น บิดเบี้ยว ยอดเป็นกระจุก อาจพบอาการเส้นใบย่อยมีสีเหลืองและसानเป็นร่างแหบริเวณเนื้อใบรวมด้วย ต้นแคระแกร็น ผลพริกต่าง บิดเบี้ยว และมีขนาดเล็กผิดปกติ	ใช้พันธุ์ต้านทานโรค ไม่นำเมล็ดพริกจากต้นที่เป็นโรค มาเพาะขยายพันธุ์ ควรเพาะกล้าพริกในมุ้งกันแมลง และคัดเลือกกล้าพริกที่แข็งแรงและไม่เป็นโรคมาปลูก หมั่นกำจัดวัชพืชในแปลงและรอบแปลงปลูก เพื่อลดแหล่งสะสมของเชื้อไวรัสและแมลงพาหะ เช่น สาน้ำรสสาบกา กะเม็ง หญ้าอย่าง กระจ่าง ตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบพริกที่แสดงอาการของโรคให้ถอนและนำไปทำลาย หรือฝังดินนอกแปลงทันที เชื้อไวรัสสาเหตุโรครูปี้ช ยังไม่มีสารป้องกันกำจัดโดยตรง แต่ป้องกันการระบาดของโรคได้โดยพ่นสารฆ่าแมลงหรือยาฆ่าเชื้อซึ่งเป็นพาหะนำโรค เช่น สารสไปรมิซเฟน 24% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไพรมิโพรซิน 50% WG อัตรา 10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ บูโพรเฟซิน 40% SC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะซิพริมาพริด 20% SP อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพริด 10% SL อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					7. ไม่ปลูกพืชที่เป็นพืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรค ได้แก่ มะเขือต่าง ๆ ยาสูบ แตงกวา ฟักทอง บวบเหลี่ยม และ มะระจีน เป็นต้น ใกล้เคียง ปลูกพริก 8. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรครุนแรง ควรปลูกพืชหมุนเวียนชนิดอื่น ที่ไม่ใช่พืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรค เพื่อตัดวงจรของโรค
	5. กระเจี๊ยบเขียว	ทุกระยะการเจริญเติบโต	1. แมลงหิวข้าว ยาสูบ	ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณใบ และเป็นพาหะนำโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส	ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน กำจัด เช่น บูโพรเฟซิน 25% WP อัตรา 40 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพริด 10% SL อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร เมื่อพบการระบาด
			2. เพลี้ยอ่อน	ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบ และยอด การทำลายของเพลี้ยอ่อนในกระเจี๊ยบเขียว จะทำให้ใบบิดเป็นคลื่น ทำให้ต้นกระเจี๊ยบเขียวชะงักการเจริญเติบโต ไม่ออกดอก มีกระบาดในช่วงอากาศแห้งแล้ง	ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน กำจัด เช่น ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 20 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตรหรือ อิมิดาโคลพริด 10% SL อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร เมื่อพบการระบาดของเพลี้ยอ่อน
อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ (ภาคใต้)	6. ทุเรียน	เตรียมต้น (ระยะการเจริญเติบโตทางใบ)/ออกดอก - พัฒนาผล	1. เพลี้ยไฟพริก	ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยใช้ปากเขี่ยและดูดกินน้ำเลี้ยงส่วนอ่อนต่าง ๆ ของพืช มีผลทำให้ใบอ่อนหรือยอดอ่อนชะงักการเจริญเติบโต แคร่แกรนใบโค้งแห้งหงิกงอ และไหม้ การทำลายในช่วงดอก ทำให้ดอกแห้ง ดอกและก้านดอกเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแคร่แกรน และร่วงได้ และในช่วงผลอ่อน ทำให้ชะงักการเจริญเติบโต	1. สำรวจการระบาดของเพลี้ยไฟในระยะแตกใบอ่อน ดอก และผลอ่อน หากพบเพลี้ยไฟระบาดเล็กน้อยให้ตัดส่วนที่ถูกทำลายทิ้ง 2. เมื่อพบเพลี้ยไฟระบาดรุนแรง ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัด เช่น อิมิดาโคลพริด 10% SL อัตรา 10 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 10

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				หมามเป็นแผลและเกิดการปลายนามแห้ง ผลไม้สมบูรณ์และแคระแกร็น เพลี้ยไฟจะระบาดรุนแรงในช่วงแล้ง ระหว่างเดือน ธันวาคม – พฤษภาคม ซึ่งตรงกับระยะที่ต้นทุเรียนออกดอกติดผล เพลี้ยไฟมีอาหารอย่างอุดมสมบูรณ์ สามารถเพิ่มปริมาณได้มาก ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อน ทำให้ใบอ่อนเป็นจุดสีเหลือง ไม่เจริญเติบโต เมื่อระบาดมาก ๆ ทำให้ใบหงิกงอ หากเข้าทำลายในช่วงที่ใบอ่อนยังเล็กมากและยังไม่คลี่ออกจะทำให้ใบแห้งและร่วง ตัวอ่อนของเพลี้ยไก่แจ้ทุเรียนจะขับสารเหนียวสีขาว ออกมาปกคลุมใบทุเรียน เป็นสาเหตุทำให้เกิดเชื้อราตามบริเวณที่สารเหนียวถูกขับออกมา	มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบเพลี้ยไฟเฉลี่ยมากกว่า 1 ตัวต่อยอด ช่อ หรือผล และไม่ควรใช้สารฆ่าแมลงชนิดใดชนิดหนึ่งซ้ำติดต่อกันหลายครั้ง เพราะทำให้เพลี้ยไฟสร้างความต้านทานได้ ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพ เช่น ไทอามีทอกแซม 25% WG อัตรา 8 กรัมต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ ไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 15 กรัม ต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ ไทอามีทอกแซม/แลมบ์ดา-ไซฮาโลทริน 14.1%/10.6% ZC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 5 กรัมต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ แลมบ์ดา-ไซฮาโลทริน 2.5% EC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 7 - 10 วัน ในช่วงระยะแตกใบอ่อน
			2. เพลี้ยไก่แจ้ทุเรียน		
7. มะพร้าว		มะพร้าวที่ยังไม่ให้ ผลผลิตและ มะพร้าวที่ให้ ผลผลิตแล้ว	1. หนอนหัวดำ มะพร้าว	ระยะหนอนเท่านั้นเข้าทำลายใบมะพร้าว โดยแยะกินผิวใบบริเวณใต้ทางใบจากนั้นจะ ถักใยนำมูลที่ถ่ายออกมาผสมกับเส้นใยที่สร้างขึ้น นำมาสร้างเป็นอุโมงค์คลุมลำตัวยาวตามทางใบ บริเวณใต้ทางใบ ตัวหนอนอาศัยอยู่ภายใน อุโมงค์ที่สร้างขึ้นและแยะกินผิวใบ โดยทั่วไป หนอนหัวดำมะพร้าวชอบทำลายใบแก่ หาก การทำลายรุนแรงพบว่า หนอนหัวดำมะพร้าว	เกณฑ์ที่พบการระบาดของกลางและระบาค้น้อย ของหนอนหัวดำมะพร้าวในพื้นที่ ใ้ปฏิบัติ ตามขั้นตอนดังนี้ 1. ทำการเฝ้าตรวจ โดยการตัดทางใบส่วนที่ ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวทำลาย ลงมาย่อยสลาย ผึ่งกลบ หรือจุ่มน้ำที่เพื่อกำจัดหนอนหัวดำ มะพร้าว ลดจำนวนประชากรของหนอนหัวดำ มะพร้าวได้งายและเร็ว

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				ทำลายกันทางใบ จั่น และผลมะพร้าว ต้นมะพร้าวที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวทำลายทางใบหลาย ๆ ทาง พบว่าหนอนหัวดำมะพร้าวจะถักใยตั้งใบมะพร้าวมาเรียงติดกันเป็นแพ เมื่อตัวหนอนโตเต็มที่แล้วจะถักใยหุ้มลำตัวอีกครั้ง และเข้าตัวด้งที่อยู่ภายในอู่มงค้ ดักแต่มีสีน้ำตาลเข้ม ดักแต่เพศผู้จะมีขนาดเล็กกว่า ดักแต่เพศเมียเล็กน้อย ผีเสื้อหนอนหัวดำมะพร้าวที่ผสมพันธุ์แล้วจะวางไข่บนเส้นใยที่สร้างเป็นอู่มงค้ หรือเข้าไปที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวลงทำลายแล้ว ตัวหนอนเมื่อฟักออกจากไข่จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม 1 - 2 วัน ก่อนจะย้ายไปกัดกินใบมะพร้าว จึงมักพบหนอนหัวดำมะพร้าวหลายขนาดกัดกินอยู่ในใบมะพร้าวใบเดียวกัน หากการทำลายรุนแรงอาจทำให้ต้นมะพร้าวตายได้	2. ใช้แบคทีเรียบาซิลลัส ฟูริงเจนซิส <i>Bacillus thuringiensis</i> อัตรา 80 - 100 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นทางใบ 5 ลิตรต่อต้น ทุก ๆ 7 วัน ติดต่อกัน 3 ครั้ง 3. ปลอ่ยแตนเบียนโกนิโอซิส <i>Goniozus nephantidis</i> ในช่วงเย็นพลบค่ำ อัตรา 200 ตัวต่อไร่ ทุก 7 วัน ติดต่อกัน 4 ครั้ง หรือ ปลอ่ยแตนเบียนบราโคมิเรีย <i>Brachymeria nephantidis</i> (แตนเบียนดักแด้หนอนหัวดำมะพร้าว) ในช่วงเย็นพลบค่ำ อัตรา 120 ตัวต่อไร่ ทุก 7 วัน ติดต่อกัน 4 ครั้ง กรณีที่พบการระบาดของรุนแรง ใช้สารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรอย่างเคร่งครัด ต้นที่สูงน้อยกว่า 4 เมตร 1. การพ่นสารทางใบ ใช้สารฟลูเบนไดอะไมด์ 20% WG อัตรา 5 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คลอแรทรานลิโพรล 5.17% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ สปีโนแซด 12% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร (พืชสูงต่อมิ่ง) หรือ ลูเฟนบูรอน 5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร (พืชสูงต่อมิ่ง) พ่น 1 - 2 ครั้ง ให้ทั่วทรงพุ่ม จะมีประสิทธิภาพป้องกันกำจัดได้ประมาณ 2 สัปดาห์ กรณีที่มีการปล่อยแตนเบียน ให้พ่นสารเคมีก่อน ประมาณ 2 สัปดาห์

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	รายการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					คอยทำการปล่อยแตนเบียน ธรรมชาติที่มีการเคลื่อนย้ายต้นพันธุ์ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของ หนอนหัวดำมะพร้าวสามารถใช่วิธีการนี้ได้ 2. การฉีดสารเคมีเข้าลำต้น โดยเลือกใช้ สารเคมี 2 ชนิด ได้แก่ ต้นมะพร้าวความสูง 4 - 12 เมตร ใช้สาร อีมาเมกติน เบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 5 มิลลิตรต่อต้น หรือ อะบาเมกติน 1.8% EC อัตรา 15 มิลลิตรต่อต้น ต้นมะพร้าวที่สูงเกิน 12 เมตร ใช้สาร อีมาเมกติน เบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 10 มิลลิตรต่อต้น หรือ อะบาเมกติน 1.8% EC อัตรา 30 มิลลิตรต่อต้น ฉีดเข้าที่ลำต้นมะพร้าว โดยใช้ดอกสวน 3 - 4 หุน เเจาะรูให้เรียงกัน 45 องศา จำนวน 1 - 2 รู ตำแหน่งของรูอยู่สูงจากพื้นดินประมาณ 0.5 - 1 เมตร หลังใส่สารใช้น้ำมันตัดให้ได้ขนาด ประมาณ 1 ลูกบาศก์นิ้ว อดตรงรูทันที เพื่อป้องกันแรงดันที่จะทำให้ใส่สารไหลย้อนออกมา มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดหนอนหัวดำ มะพร้าว ได้นาน 90 วัน ไม่แนะนำในมะพร้าวความสูงน้อยกว่า 4 เมตร
			2. แมลงดำหนามมะพร้าว	ทำลายส่วนใบของมะพร้าว โดยทั้งตัวอ่อน และตัวเต็มวัย อาศัยอยู่ในใบอ่อนที่ยังไม่คลี่	1. วิธีเขตกรรมและวิธีกล ไม่ควรเคลื่อนย้ายต้นพันธุ์มะพร้าวหรือพืชตระกูลส้มมาจาก

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				ของมะพร้าว และทะเทกินผิวใบ ใบมะพร้าวที่ถูกทำลายเมื่อใบคลักงอกจะมีสีน้ำตาลอ่อน หากใบมะพร้าวถูกทำลายติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้ยอดของมะพร้าวมีสีน้ำตาล เมื่อมองไกล ๆ จะเห็นเป็นสีขาวโพลน ชาวบ้านเรียก “มะพร้าวทั่วหงอก”	แหล่งที่มีการระบาด 2. การใช้ชีววิธี การใช้แตนเบียนที่เฉพาะเจาะจงกับแมลงค้ำหนาม เช่น แตนเบียนอะซีโคเตส อีสไพนารัม (<i>Asecodes hispinarum</i>) และแตนเบียนตระกูลอะซีโคเตส บรอนทิสปี (<i>Tetraschichus brontispae</i>) มาเลี้ยงขยายเพิ่มปริมาณ และปล่อยทำลายหนอนแมลงค้ำหนามมะพร้าว 3. การใช้สารเคมี กรณีมะพร้าวต้นเล็ก ใช้สารอิมิดาโคลพรีด 70% WG อัตรา 1 กรัม หรือ ไทอะมีโทอกแซม 25% WP WG อัตรา 1 กรัม หรือ ไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 1 กรัม ละลายน้ำ 1 ลิตรต่อต้น ราดบริเวณยอดและรอบคอมะพร้าว หรือ การใช้สารคาร์แทปไฮโดรคลอไรด์ 4% GR ใส่ถุงผ้าที่ตัดแปลงคล้ายถุงชา อัตรา 30 กรัมต่อต้น มีประสิทธิภาพป้องกันกำจัดแมลงค้ำหนามมะพร้าวได้นานประมาณ 1 เดือน
			3. โรคใบจุดสีเทา (เชื้อรา <i>Pestalotiopsis palmarum</i>)	อาการเริ่มแรกเกิดจุดเล็ก ๆ บนใบ ต่อมาขยายใหญ่เป็นแผลสีเทา ขอบแผลสีน้ำตาล มักพบมีสีเหลืองล้อมรอบ บริเวณแผลพบจุดเล็ก ๆ สีดำซึ่งเป็นส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อสาเหตุโรค หากอาการรุนแรงแผลจะขยายทำให้ใบไหม้และใบแห้งตาย	1. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบโรคตัดส่วนที่เป็นโรค นำไปทำลายนอกแปลงปลูก 2. พ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น แมนโคเซบ 80% WP อัตรา 80 กรัมต่อต้น 20 ลิตร หรือ คลอโรทาโลนิล 75% WP อัตรา 10 – 20 กรัมต่อต้น 20 ลิตร หรือ คาร์เบนดาซิม 50% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อต้น 20 ลิตร

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	8. มังคุด	ทุกระยะการเจริญเติบโต	โรคใบจุด (เชื้อรา <i>Pestalotiopsis flagisetula</i>)	อาการเริ่มแรกพบจุดแผลขนาดเล็กสีน้ำตาลบนใบ ต่อมาแผลขยายใหญ่ ขนาดและรูปร่างไม่แน่นอน ขอบแผลมีสีม่วงเข้ม แผลเก่ามีสีน้ำตาลเทา มักพบส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อราเป็นจุดสีดำ เล็ก ๆ เกิดกระจายบริเวณแผล หากเกิดโรคบนใบอ่อนจะทำให้ใบบิดเบี้ยวและไหม้ ถ้าการระบาดของโรครุนแรงมากจะทำให้ใบที่เป็นโรคร่วง อากาบบนผล ทำให้เกิดแผลแห้งสีน้ำตาล กระพอบต่อคุณภาพของผลมังคุด นอกจากนี้ อาจพบอาการของโรคได้ทั้งกิ่ง ก้าน และ ลำต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะต้นกล้า	1. ตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่ง และกำจัดวัชพืชรอบโคนต้น เพื่อให้อากาศถ่ายเทสะดวก เป็นการลดความชื้น ทำให้สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการระบาดของโรค 2. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบอาการของโรค ตัดแต่งและเก็บส่วนที่เป็นโรคนำไปทำลายนอกแปลงปลูก เพื่อลดปริมาณเชื้อสาเหตุโรค แล้วพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น คาร์เบนดาซิม 50% WP อัตรา 10 - 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ แมนโคเซบ 80% WP อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คอปเปอร์ออกไซด์ไฮดรอกไซด์ 85% WP อัตรา 30 - 80 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 7 - 10 วัน
9. กาแฟ		ทุกระยะการเจริญเติบโต	โรคแอนแทรคโนสหรือโรคใบไหม้สีน้ำตาลหรือโรคกิ่งแห้งหรือโรคผลแห้ง (เชื้อรา <i>Colletotrichum gloeosporioides</i> , <i>Colletotrichum coffeanum</i>)	อาการที่ใบ: พบได้ทั้งใบอ่อนและใบแก่ ลักษณะเป็นจุดสีน้ำตาล เมื่ออาการรุนแรงแผลจะขยายขนาดเป็นแผลใหญ่ ทำให้ใบแห้งไหม้ทั้งใบ อาการที่กิ่ง: เกิดอาการไหม้บนกิ่งเขียว ทำให้ใบเหลืองและร่วง กิ่งเหี่ยวและแห้งทั้งกิ่ง อาการที่ผล: พบได้ทั้งผลอ่อน และผลแก่เริ่มแรกผลเป็นจุดสีน้ำตาลเข้ม เมื่ออาการรุนแรงขึ้นจุดจะขยายรวมกันเป็นแผลรูปร่างไม่แน่นอน และเนื้อเยื่อของผลยุบตัว ผลที่เป็นโรครจะหยุดการเจริญ เปลี่ยนเป็นสีดำ แต่	1. รักษาาระดับร่มเงาให้เหมาะสม เพื่อรักษาระดับความชื้น เป็นการป้องกันการเกิดโรค 2. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เก็บผลตัดแต่งกิ่ง ใบ และดอก ที่เป็นโรค นำไปทำลายนอกแปลงปลูก แล้วพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช แมนโคเซบ 80% WP อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ เบนิไมล 50% WP อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ควรพ่นผู้พ่นสารเมื่อผลเริ่มแก่จนกระทั่งเก็บเกี่ยว 3. ในระยะจะตัดผลหมั่นสำรวจ และป้องกันกำจัดมอดเจาะผลกาแฟอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจาก

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				ผลยังคงติดอยู่บนกิ่งกาแพ	มอดเจาะผลจะทำให้เกิดแผล เป็นช่องทางให้เชื้อราเข้าทำลายผลได้มากขึ้น 4. หลังเก็บเกี่ยวผลกาแพควรตัดแต่งกิ่งและให้ปุ๋ยบำรุงต้น เพื่อให้ต้นกาแพมีความแข็งแรง

รายงาน : สถาบันวิจัยพืชสวน (นางสาวทิวา บุบผาประเสริฐ) ข้อมูลจาก : ศวพ.นครปฐม, ศวพ.กาญจนบุรี, สวส., ศวทส.เพชรบูรณ์ และศวส.ชุมพร

: กลุ่มวิจัยโรคพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

ผู้ก่่นกรอง : สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช